

ספר חדש

בעבודה מאומצת של שלוש שנים הגיע לכדי יצירת חומר חיסון נגד תילריה, דבר שהציל את הענף ואיפשר את פיתוחו גם באזורים נגועים במיוחד בקרציות ובקדחת קרציות. פרופ' אדלר שיכלל גם את החומר להדברת קרציות "קטל-דיפ" חומר ארסני רעיל מאד, שפגע לפעמים בבקר. אך ההרכב שהציע אדלר איפשר שימוש ללא סיכון.

קשריו של פרופ' אדלר עם גדולי העולם והארץ איפשרו לו לגייס מקורות להקמת מעבדות ועריכת מחקרים במישורים ונושאים רבים. אדלר הפך להיות אדם מבוקש מאד בכל מקום שנדרשה בו יד ועין של בעל מקצוע מעולה.

קשריו המופתיים עם שני אחיו ועם ילדיו הן מסכת מעניינת ומרגשת של אדם חם, אוהב וחכם. עם בנו בכורו יונתן, שהיה רופא וטרינר פירסם עבודה מדעית על לשמניה. פרופ' אדלר עסק גם במחלה בבקר – *Trichomonas vaginalis* ובבעיית דחית השתלות על ידי הגוף, הרבה לפני שהבעיה היתה אקטואלית ברפואה.

פרופ' אדלר תירגם לעברית את ספרו הקלאסי של צ'רלס דרווין "מוצא המינים". הדבר נחשב עד היום לתירגום מופתי. אדלר היה חתן פרס ישראל לרפואה. קצר המקום מלפרט את כל הפרסים והכיבודים, שהעניקו לו ברחבי העולם. פרופ' אדלר היה ציוני נלהב ותרומתו ועזרתו ל"הגנה" ופעילותו בקליטת עליה הקנו לו מקום מיוחד בין פעילי הציונות. הספר כתוב בצורה קריאה ומושכת וב-200 עמודיו הוא מקפל את תולדותיו של אדם, מגדולי בני עם ישראל ומדינת ישראל. פרופ' אדלר נפטר בשנת 1966.

דניאל גברון עשה שירות חשוב להנצחת זכרו של פרופ' אדלר ועשה זאת בצורה יפה ומכובדת. **שלמה דורי**

הספר יצא לאור ע"י הוצאת ספרים בלבן רחובות, ת"ד 2039; טלפון: 08-947-6216 מחיר הספר: 70 ש"ח.

הופיע ספר חדש, ביוגרפיה של פרופ' שאול אדלר. הספר בשפה אנגלית, נכתב על ידי דניאל גברון וההקדמה היא של פרופ' אפרים קציר, נשיא המדינה לשעבר ותלמידו של פרופ' אדלר. הספר נקרא כרומן מרתק על מסכת חייו של איש, שתרומתו למדע, לרפואה הומנית ווטרינרית היתה עצומה. פרופ' אדלר נולד ב-1895 בבילורוסיה והובא בגיל 5 על ידי הוריו ללידה שבאנגליה.

באוניברסיטת לידס הוא סיים לימודי רפואה, שירת במלחמת עולם הראשונה, בחיל הרפואה הבריטי. במסגרת זאת הוא עבד בבית חולים צבאי במזופוטמיה. בליברפול הוא השלים אחרי המלחמה לימודי רפואה טרופית. הוא יצא לסיירה לאונה וחקר שם את מחלת המלריה. ב-1923 הציע דר' חיים ויצמן לאדלר להצטרף לסגל של האוניברסיטה העברית בירושלים, אשר עמדה לקום. ואכן, ב-1925 עבר פרופ' אדלר לירושלים התחיל לעבוד על מחלת לשמניה. עוזר לו האנטומולוג טאודור. שם הם קובעים את המעביר של המחלה – זבוב החול (לשמניה – "שושנת ירחו" – Kala Azarik).

במחקר מחלה זאת נחשב פרופ' אדלר לאישיות הראשונה בעולם. הוא חקר את המחלה ברחבי העולם: סין, אפריקה, אוסטרליה, המזרח התיכון, אירן, סוריה, ברזיל ועוד. עבדו איתו שני חוקרים, אוסקר טאודור ודר' ויטנברג. חיית המעבדות המקובלת היתה האוגר הסיני, אך היתה בעיה שבשבי הוא גדל רע מאד וגם הריבוי היה חלש. פרופ' אדלר קיבל מהזואולוג ישראל אהרוני מספר אוגרים סוריים, אשר גדלו טוב מאד בשבי וגם התרבו מצויין. מאז מרבית המעבדות בעולם משתמשות באוגר הסורי.

בראשית שנות השלושים פנה חיים צימרמן, מנהל "החקלאית" לפרופ' אדלר וביקש ממנו לחקור את בעיית קדחת הקרציות (בעיקר את התילריה) אשר איימה בחיסול של עדרי הבקר לחלב. פרופ' אדלר ניגש לעבודה זאת באופן יסודי ונלחם כרגיל. קשרים עם דר' מנחם שטורמן ועם רפתנים (בעיקר עם מרים ברץ מדגניה א') עזרו לו להבין וללמוד את הרקע.